

CURS 2024-2025

Què és Escoles Sentinella?

És un projecte de recerca participativa per a la millora de la prevenció i promoció de la salut en l'àmbit escolar nascut el 2020 que ha consolidat la seva Xarxa tot mostrant els beneficis de la col·laboració entre la comunitat educativa, salut pública i científica.

Una població sentinella és un grup de població concret que es monitoritza de forma regular per a interpretar adequadament la situació epidemiològica d'una malaltia o altres fenòmens de salut pública, i actuar en conseqüència. Aquestes poblacions serveixen com a indicadors avançats de tendències i canvis en la salut de la comunitat en general. Escoles Sentinella va néixer seguint aquest concepte en el marc de la pandèmia de Covid-19, i gràcies a la participació de centres educatius d'arreu del territori català, en els darrers anys el projecte ha aportat evidència científica per a la millora de les polítiques de salut pública, especialment en aspectes com la ventilació a les aules, la transmissibilitat de virus i les seves mesures de prevenció a l'àmbit escolar, o la salut mental.

En la fase actual, el projecte es centra principalment en la prevenció de les malalties infeccioses, la promoció del benestar emocional i la millora de la salut sexual i reproductiva. Fins ara, i gràcies als centres educatius participants, s'han elaborat guies didàctiques específiques per alumnat de primària i de secundària o cicles formatius, s'ha creat i està en creixement el repositori d'activitats per treballar aspectes de salut a les aules, s'ha elaborat una eina digital pel seguiment de símptomes respiratoris i gastrointestinals a l'aula, o s'ha posat a prova una estratègia de promoció de la higiene de mans amb alumnes d'educació primària.

Escoles Sentinella és un projecte de recerca aplicada promogut pels Departament de Salut i Educació i coordinat pel Centre d'Estudis Epidemiològics sobre les ITS i Sida de Catalunya (CEEISCAT) conjuntament amb el Living Lab de Salut d'IrsiCaixa i la Unitat de Patologia Infecciosa i Immunodeficiències Pediàtriques (UPIIP) de l'Hospital Universitari Vall d'Hebron.

Quins beneficis té formar part de la Xarxa d'Escoles Sentinella?

Formar part de la Xarxa és ser un centre que promou la salut mitjançant la recerca pionera en metodologies de prevenció i promoció de la salut, millorar l'aprenentatge de les ciències, gaudir d'activitats que donen suport als continguts del currículum, i estar en xarxa amb agents de salut tant locals com de tot el territori català. A més:

- Els docents poden obtenir **mèrits amb la Formació de 30h** reconeguda pel Departament d'Educació (veure Bloc 1).
- Els centres rebran un retorn dels **resultats específic de centre**, així com del global de la Xarxa.
- L'alumnat podrà participar en un **Congrés científic** al final de curs per presentar el que han treballat en el marc del projecte.
- Per cada centre de la Xarxa, l'equip del projecte es **coordinarà amb els agents responsables de salut pública i educació** del territori, amb qui compartiran els resultats per si poden ser d'utilitat, i en podran rebre iniciatives nascudes del territori.

També, els centres educatius tindran a la seva disposició en tot moment el contacte de responsables de l'equip investigador per resoldre dubtes o sol·licitar més informació.

Els blocs identificats pel projecte es poden adaptar a les realitats de cada centre educatiu en quan a territori, complexitat, comunitat educativa o altres necessitats identificades, sota demanda prèvia a l'equip investigador, i els centres educatius poden també traslladar nous blocs o propostes d'activitats per ser incorporades a la Xarxa.

Les activitats proposades pel curs 2024/2025 es divideixen en 4 blocs:

Bloc 1: Guies de recerca participativa

Població: Cicle superior de primària, ESO, Batxillerat i Cicles Formatius

Calendari: Primer, segon i/o tercer trimestre escolar segons les necessitats del centre.

Durada: 2h de formació online per a docents + 7 sessions d'una hora a l'aula + sessions d'implementació d'activitats (nombre a determinar pel centre educatiu) (veure annex 1).

Participació: Obligatòria (almenys una aula de cada centre pertanyent a la Xarxa).

Reconeixement: Formació de 30h a docents de les aules involucrades reconeguda pel Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya.

Límit de participants: No

Descripció: Els centres educatius poden participar en un o dos programes: (1) SanaMent: promoció de la salut mental, (2) InfAcció: prevenció de les malalties infeccioses transmissibles per via aèria.

Cada programa s'implementa mitjançant una guia didàctica que contempla quatre etapes on col·laboren alumnat, docents, famílies, professionals i altres actors socials: (1) **Recerca participativa** per identificar els factors de protecció i de risc i les necessitats entorn de la promoció de la salut mental, o la prevenció de les malalties infeccioses transmissibles per via aèria. (2) **Disseny i implementació d'un pla d'acció.** L'alumnat seleccionarà les activitats del pla d'acció d'un repositori que inclou propostes de diversos programes. (3) **Reflexió** sobre la implementació, l'impacte en l'aprenentatge, el model de promoció de la salut mental, i el benestar emocional, o el model de prevenció de les malalties infeccioses transmissibles per via aèria. (4) **Difusió** dels resultats en un Congrés Científic i a través d'altres canals.

Bloc 2: Enquesta de Salut General

Població: Alumnat a partir de 1r d'ESO (11-19 anys).

Calendari: Primer trimestre

Durada: 15-30 minuts

Participació: Obligatòria per a totes les aules dels centres pertanyents a la Xarxa

---

Límit de participants: No

Descripció: Enquesta online que respon l'alumnat d'entre 11-19 anys amb preguntes agrupades en tres blocs: malalties infeccioses, salut mental i salut afectiva i sexual (bloc només per alumnat a partir de 14 anys). L'enquesta es auto-complimentada i dura aproximadament 15-20 minuts. El centre pot triar en quin moment del primer trimestre fer-la, tot i que es recomana fer-la durant una hora de tutoria. L'alumnat a partir de 14 anys omple el consentiment informat al complimentar l'enquesta, en canvi, son les famílies de l'alumnat d'entre 11-13 anys les que han d'omplir el consentiment informat prèviament (format digital o paper, sense signatura).

Bloc 3: Estudis pilot per a la prevenció i promoció de la salut

Població: Alumnat, famílies, docents (segons activitat)

Calendari: Tot el curs

Durada: Variable segons estudi pilot

Participació: Optativa

Límit de participants: No

Descripció: La Xarxa d'Escoles Sentinella és un espai en el que es proposen estudis d'innovació derivats de les necessitats que s'identifiquen des de les institucions, la comunitat educativa o la comunitat científica. Quan s'identifica una necessitat, l'equip investigador del projecte fa una crida a la Xarxa d'Escoles Sentinella per si volen participar de l'experiència. Fins a la data d'avui s'han realitzat diferents experiències, com p.ex. la prova d'una eina amb fluorescència per a la promoció de la higiene de mans, l'acceptabilitat de l'autotest de covid en alumnes durant la pandèmia, l'acceptabilitat de les vacunes de covid o virus respiratori sincicial (VRS), o el seguiment dels símptomes de salut a les aules mitjançant una eina digital.

Bloc 4: Acompanyament a Treballs de Recerca

Població: Alumnat de batxillerat

Calendari: Tot el curs. Oferiment de temes a l'octubre

Durada: Variable segons alumnat. Mínim dues reunions de seguiment.

Participació: Optativa

Límit de participants: 6 (aprox.) (1-2 per grup de recerca del comitè tècnic)

Descripció: L'equip investigador del projecte dona suport a alumnes de batxillerat que vulguin fer el Treball de Recerca amb un dels temes proposats per part del projecte. També, l'equip investigador s'obre a rebre propostes de temes per part dels centres educatius, sempre i quan s'emmarquin en els objectius del projecte.

Com em puc sumar a la Xarxa d'Escoles Sentinella?

Com a centre educatiu:

Podeu omplir el següent formulari (QR o URL): <https://forms.office.com/e/4cQLkyu5M1>

o escriure un correu a info@escolessentinella.cat

Com a docent:

Podreu inscriure-us a la Formació de 30h reconeguda pel Departament d'Educació entre el 6 i 22 de setembre.

És important tenir en compte que la inscripció d'un/a docent implica que tot el vostre centre passarà a formar part de la Xarxa.

Annex 1: Planificació orientativa de les activitats de recerca participativa

Activitats	Temps	Descripció
Per a docents (coordinat pel Living Lab)		
Formació inicial	2h	Formació dels docents on s'explica la intervenció integral i com implementar-la. Format en línia o presencial segons demanda.
Reunió de seguiment	1h	Seguiment de la implementació al centre mitjançant una reunió amb l'equip d'Escoles Sentinella. Format online.
Avaluació	1h	Realització dels qüestionaris d'avaluació.
Per a i amb l'alumnat, les famílies i la comunitat (coordinat pel docents)		
Sessions per al disseny del pla d'acció	6h	<p>Recerca participativa i disseny del pla d'acció a desenvolupar a l'aula. La recerca participativa inclou activitats fora de l'aula per treballar amb famílies i altres actors socials que no es contemplen en el temps detallat.</p> <p>Es proporcionarà una Guia didàctica i un Repositori d'activitats.</p>
Implementació del pla d'acció	-	La durada de la implementació depèn de les activitats que s'hagin decidit incloure al pla d'acció, que poden dur-se a terme des de diferents assignatures i fora de l'aula amb les famílies i la comunitat.
Sessió final	1h	Avaluació reflexiva del procés de recerca participativa, disseny, implementació, resultats del pla d'acció.
Congrés final	-	Congrés per a l'alumnat, docents i comunitat per compartir els resultats de la recerca participativa.